

Kto i kiedy jest zobowiązany do wydawania zaświadczeń o udzielonej pomocy de minimis?

Zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz. 1291) **do wydania zaświadczenia o pomocy de minimis jest zobowiązany podmiot udzielający pomocy**, przez który należy rozumieć organ administracji publicznej lub inny podmiot, który jest uprawniony do udzielania pomocy publicznej, w tym przedsiębiorcę publicznego (art. 2 pkt 12 ww. ustawy).

Jednocześnie, w odniesieniu do ustalenia, która pomoc indywidualna jest pomocą *de minimis*, należy zwrócić uwagę na przepis art. 63 ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, zgodnie z którym – w okresie 3 lat od dnia jej wejścia w życie – w celu stwierdzenia, czy planowana pomoc dla przedsiębiorcy jest pomocą *de minimis*, bierze się pod uwagę sumę:

1. wartości pomocy indywidualnej udzielonej przedsiębiorcy przed dniem wejścia w życie ustawy o pomocy publicznej (czyli przed dniem 31 maja 2004 r.), jeżeli wartość tej pomocy, łącznie z wartością pomocy udzielonej przedsiębiorcy w okresie kolejnych 3 lat poprzedzających dzień jej udzielenia, nie przekraczała równowartości 100 tys. euro i nie podlegała opiniowaniu przez Prezesa UOKiK oraz
2. pomocy, której charakter *de minimis* został potwierdzony zaświadczeniem wydanym przez organ udzielający pomocy.

Ponadto należy podkreślić, że zaświadczenia o pomocy *de minimis* wydaje się w dniu udzielenia wsparcia. **Nie jest zatem dopuszczalne wydawanie przedsiębiorcom wstecznych zaświadczeń o udzielonej pomocy de minimis**, w odniesieniu do okresu, w którym nie było obowiązku wydawania takich zaświadczeń.

Od 1 maja 2004 r., w związku z obowiązkiem stosowania przepisów rozporządzenia Komisji (WE) nr 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis* (Dz. Urz. WE L 10 z 13.01.2001), podmioty udzielające pomocy są zobowiązane do informowania przedsiębiorców będących jej beneficjentami, że udzielane wsparcie ma charakter *de minimis* (art. 3 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Jednakże zaświadczenia o pomocy *de minimis*, o których mowa art. 5 ust. 2 ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej, mogą być wydawane dopiero od momentu ich wprowadzenia w życie, czyli od dnia wejścia w życie tej ustawy – czyli **31 maja 2004 r.** Należy również wziąć pod uwagę, że wzór takiego zaświadczenia został wprowadzony dopiero rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy *de minimis* (Dz. U. Nr 187, poz. 1930), które weszło w życie **6 września 2004 r.**

Czy istnieje możliwość skorygowania zaświadczenia o udzielonej pomocy de minimis?

Wprowadzenie przez art. 5 ust. 2 ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej obowiązku wydawania przez podmioty udzielające wsparcia zaświadczeń stwierdzających, że udzielona pomoc jest pomocą *de minimis*, wynikało z obowiązku nałożonego przez Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady *de minimis* (Dz. Urz. WE L 10 z 13.1.2001). Zgodnie z art. 3 ust. 1 tego rozporządzenia, w przypadku, gdy Państwo Członkowskie przyznaje przedsiębiorstwu pomoc *de minimis*, informuje je o charakterze wsparcia. W Polsce przyjętą formą zawiadomienia jest właśnie zaświadczenie, które stanowi urzędowe potwierdzenie określonych faktów lub stanu prawnego. Celem jego wydania jest zatem stwierdzenie, zgodnie ze stanem faktycznym, jaką pomoc otrzymał przedsiębiorca. Zatem w sytuacji, gdy mimo formalnego przyznania pomocy, nie została ona zrealizowana (przedsiębiorca nie przystąpił do spłaty należności zgodnie z ustalonym harmonogramem, w związku z czym umowa zostaje rozwiązana) lub została zrealizowana w części, konieczność zapewnienia zgodności treści zaświadczenia ze stanem faktycznym powoduje, że możliwe jest wydawanie zaświadczeń korygujących, mimo że nie zostało to bezpośrednio przewidziane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy *de minimis* (Dz. U. Nr 187, poz. 1930).

Możliwość wydawania zaświadczeń korygujących wynika wprost z ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.). Zgodnie z art. 217 tej ustawy organ administracji publicznej (jakim jest w tym przypadku ZUS) ma obowiązek wydania zaświadczenia, jeżeli urzędowego potwierdzenia określonych faktów lub stanu prawnego wymaga przepis prawa (przypadek wydawania zaświadczenia, o którym mowa w ww. rozporządzeniu) lub osoba ubiega się o zaświadczenie ze względu na swój interes prawny w urzędowym potwierdzeniu określonych faktów lub stanu prawnego. Przypadek beneficjenta wsparcia, który chce otrzymać zaświadczenie o rzeczywiście udzielonej, mniejszej pomocy publicznej, jest właśnie sytuacją, gdy **organ powinien wydać zaświadczenie korygujące na jego wniosek**, ze względu na jego interes prawny.

Ze względów porządkowych wydaje się, że zaświadczenie korygujące powinno zawierać informację o anulowaniu poprzedniego zaświadczenia (wraz z podaniem przyczyn tego anulowania) i zastąpieniu go aktualnym, stwierdzającym rzeczywistą wartość udzielonej pomocy *de minimis*. Natomiast w sytuacji, gdy w ogóle nie doszło do udzielenia wsparcia, wydaje się, że powinno zostać wydane zaświadczenie o anulowaniu poprzedniego zaświadczenia oraz stwierdzające nieudzielenie określonej w nim pomocy.

Czy wsparcie udzielone na prowadzenie działalności w zakresie transportu taksówkami stanowi pomoc publiczną?

Z doświadczenia Urzędu wynika, że wielkość udzielanej pomocy w krajowym transporcie drogowym rzeczy (towarów) jest stosunkowo niewielka, a jej beneficjentami są drobni przedsiębiorcy. Podobny charakter ma drogowy transport krajowy osób dokonywany taksówkami. Po pierwsze, jest on prowadzony w szczególności na terenie miast, a więc ma charakter lokalny. Transport osób taksówkami o charakterze regionalnym i ponadregionalnym jest wykonywany incydentalnie ze względu na wysokie jego koszty. Z tego względu, wydaje się wykluczone, aby pomoc udzielona przedsiębiorcy świadczącemu usługi przewozu osób na bardzo ograniczonym obszarze, mogła mieć negatywny wpływ na wymianę handlową między Polską a pozostałymi Państwami Członkowskimi.

Przedsiębiorcy świadczący usługi transportu osób taksówkami są zarejestrowani, jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Należy więc ich zaliczyć nie tyle do przedsiębiorców małych, lecz do przedsiębiorców mikro. Ich liczba, szczególnie w dużych miastach, jest tak duża, że udzielenie pomocy nie może zmienić warunków konkurencji na rynku, gdyż uzyskana w ten sposób korzyść, zazwyczaj bardzo niewielka, nie ma wpływu na ceny świadczonych usług transportu nie tylko w średnim, ale również w krótkim okresie. Tym bardziej, że ceny usług za przewóz osób taksówkami są ustalane na takim samym poziomie dla wszystkich przedsiębiorców należących do tzw. korporacji taksówkarskich, do których należy większość taksówkarzy.

Oceniając wsparcie udzielone podmiotowi na podjęcie działalności w transporcie należy zatem wziąć pod uwagę zakres planowanej działalności. Biorąc pod uwagę fakt, że w Polsce usługi transportowe wykonywane taksówkami mają charakter ściśle lokalny oraz wymagają uzyskania stosownej licencji, wsparcie udzielane podmiotom realizującym takie usługi nie będzie stanowiło pomocy publicznej w rozumieniu art. 87 ust.1 Traktatu WE.

Kiedy przedsiębiorcę należy uznać za będącego w trudnej sytuacji ekonomicznej?

Przez przedsiębiorcę w trudnej sytuacji ekonomicznej należy rozumieć przedsiębiorcę, który przy pomocy środków własnych oraz środków, jakie mógłby uzyskać od udziałowców, akcjonariuszy, wierzycieli lub z innych źródeł finansowania zewnętrznego, nie jest w stanie powstrzymać strat, które w przypadku nieotrzymania pomocy na ratowanie lub pomocy na restrukturyzację, doprowadziłyby do jego likwidacji w krótkiej lub średniej perspektywie czasowej. Przedsiębiorca jest w trudnej sytuacji ekonomicznej gdy:

- w przypadku spółki kapitałowej - wielkość niepokrytej straty z lat ubiegłych łącznie z wynikiem finansowym roku bieżącego przewyższa 50% wartości kapitału zakładowego i wielkość straty w ostatnim roku obrotowym przewyższa 25% wartości kapitału zakładowego,

- w przypadku spółki nie będącej spółką kapitałową - wielkość straty przewyższa 50% wartości majątku spółki, stanowiącego mienie wniesione jako wkład lub nabyte przez spółkę i wielkość straty w ostatnim roku obrotowym przewyższa 25% wartości tego majątku,
- są spełnione kryteria kwalifikujące przedsiębiorcę do wszczęcia wobec niego postępowania upadłościowego.

Jeżeli nie są spełnione warunki, o których mowa w lit. a) – c) przedsiębiorca może być uznany za będącego w trudnej sytuacji ekonomicznej w szczególności, gdy: posiada nadmierne zdolności produkcyjne, następuje wzrost start, zapasów lub zadłużenia, maleje obrót, zmniejsza się płynność finansowa, maleje wartość aktywów netto albo osiąga wartość zerową.

Tylko przedsiębiorca w trudnej sytuacji ekonomicznej może ubiegać się o pomoc na ratowanie lub na restrukturyzację.

Czy ubiegając się o pomoc publiczną należy zawsze przedkładać informację o otrzymanej pomocy publicznej innej niż pomoc de minimis?

Zgodnie z art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. Nr 123, poz. 1291), podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis, jest zobowiązany do przedstawienia podmiotowi udzielającemu pomocy, wraz z wnioskiem o jej udzielenie, informacji o **otrzymanej** pomocy publicznej innej niż de minimis. Zakres informacji określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie informacji o otrzymanej pomocy publicznej innej niż pomoc de minimis (Dz. U. Nr 191, poz. 1960). Ponieważ zarówno obowiązek przedstawiania informacji o pomocy innej niż de minimis, jak i wzór formularza, na którym przedstawia się informacje określają przepisy ustawy i rozporządzenia, nie ma możliwości przedkładania przez podmiot ubiegający się o pomoc „skróconej” wersji formularza.

Dopuszczalne jednak wydaje się nieskładnie ww. formularza w przypadku, kiedy podmiot ubiegający się o pomoc, nie otrzymał wcześniej żadnej pomocy publicznej w związku z planowanym przedsięwzięciem. Art. 37 ust. 3 ww. ustawy wskazuje bowiem, iż chodzi o informacje o pomocy otrzymanej (**czynność przeszła dokonana**). Zatem jeżeli podmiot ubiegający się o wsparcie nie otrzymał wcześniej żadnej pomocy publicznej wówczas formularz go nie dotyczy. Jednocześnie, zgodnie z art. 37 ust. 5 ww. ustawy do czasu przekazania przez beneficjenta pomocy informacji o otrzymanej pomocy nie jest możliwe udzielenie kolejnej pomocy. W związku z tym, wskazane jest w tym wypadku złożenie oświadczenia, iż na określone przedsięwzięcie żadna pomoc nie była przez przedsiębiorcę uzyskana. Oświadczenie takie pozwoli wyeliminować ewentualne wątpliwości, czy beneficjent nie dopełnił obowiązku określonego w art. 37 ust. 3 ustawy, czy nie korzystał dotychczas z pomocy publicznej przeznaczonej na to samo przedsięwzięcie. Informacja o pomocy publicznej, w szczególności o jej wielkości i przeznaczeniu, jest bowiem niezbędna do oceny intensywności pomocy.

Czy w przypadku, gdy wkład w postaci wynagrodzeń jest wyższy niż wynagrodzenia w budżecie, możliwe jest przejście na wkład mieszany?

W przypadku gdy wynagrodzenia pracownika biorącego udział w szkoleniu nie wystarczają na pokrycie całości wkładu prywatnego, możliwe jest przejście na wkład mieszany w trakcie realizacji projektu oraz wniesienie pozostałej kwoty wkładu prywatnego w formie gotówkowej. Jednocześnie w przypadku gdy kwota dofinansowania ulegnie zmianie konieczne jest anektowanie umowy.

Czym różni się powiązanie kapitałowe podmiotów od powiązania gospodarczego?

W przypadku powiązania kapitałowego zależność między podmiotami dotyczy udziału w kapitale drugiego podmiotu, z kolei powiązanie gospodarcze nie musi się wiązać z udziałem w kapitale – przykładem powiązania gospodarczego może być np. franczyza, umowa agencyjna, a także przedsiębiorstwa działające wspólnie na podstawie wspólnej strategii lub współpracujące w formie powiązania kooperacyjnego lub klastra.

Czy w przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej szkolenie ma zawsze charakter szkolenia specjalistycznego?

Forma podmiotu biorącego udział w szkoleniu nie ma wpływu na charakter szkolenia. Osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą mogą brać udział zarówno w szkoleniach specjalistycznych, jak też ogólnych i zobowiązane są do wnoszenia wkładu prywatnego w wysokości wynikającej z intensywności pomocy.

Czy rybactwo jest wyłączone z możliwości wsparcia w ramach wyłączeń blokowych?

Rybactwo (nie należy mylić z rybołówstwem), np. hodowla ryb słodkowodnych w stawach, jest traktowane zgodnie z załącznikiem I do TWE, jako produkcja pierwotna produktów rolnych. W związku z tym działalność ta jest wyłączona spod zasad udzielania pomocy publicznej w ramach wyłączeń blokowych.